

Beregnet til

Politisk behandling i kommunene Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen, Nord Troms.

Dato

August, 2020

PLANPROGRAM

KOMMUNEDELPLAN

ENERGI OG KLIMA

PLANPROGRAM

KOMMUNEDELPLAN ENERGI OG KLIMA

Oppdragsnavn **Rullering av kommuneplan for energi og klima i Nord- Troms**
Prosjekt nr. **1350040615**
Mottaker **Kommunene i Nord- Troms**
Dokument type **Planprogram- saksgrunnlag for politisk behandling**
Versjon **1**
Dato **21.08.2020**
Utført av **Inge Grøntvedt**
Kontrollert av **Anne Orderdalen Steen og Heidi Ødegård Berg**
Godkjent av **Inge Grøntvedt**

Rambøll
Kobbegate 2
PB 9420 Torgarden
N-7493 Trondheim

T +47 73 84 10 00
<https://no.ramboll.com>

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Innledning	2
2.	Plassering i plan- og styringssystem	2
3.	Virkningsperiode for plan	3
4.	Retningslinjer	4
4.1	Globale føringer	4
4.2	Nasjonale føringer	4
4.3	Lokale eller regionale føringer	4
5.	Virkemidler og Omfang	5
5.1	Kommunens rolle/ virkemidler	5
5.2	Omfang	5
6.	Roller og Planprosess	8
6.1	Administrativ organisering	8
6.2	Politisk organisering og medvirkning	8
6.3	Medvirkning fra innbyggere og interessenter	8
6.4	Høring og offentlig ettersyn	9
6.5	Bruk av konsulent	9
7.	Framdriftsplan	10

1. INNLEDNING

Med utgangspunkt i vedtak om utarbeidelse av Kommunedelplan energi og klima, har kommunene Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen inngått et samarbeid om rullering av eksisterende kommunedelplan fra 2010 (Vedtatt i sak 32/19 i Nord- Troms Regionråd).

Etter offentlig utlysning og tilbudsvurderinger er Rambøll Norge AS engasjert som rådgiver i arbeidet med rullering av Kommunedelplan energi og klima fra 2010, samt i forbindelse med utarbeidelse av utkast til planprogram (dette dokumentet).

I kommunal planstrategi heter det at langsiktige overordnede mål for kommunens klima- og miljøarbeid skal fastsettes i kommuneplanens samfunnsdel. Kommunedelplan energi og klima inngår i denne samfunnsdelen, og skal være kommunenes strategi og handlingsprogram for en bærekraftig utvikling av lokalsamfunnene i Nord-Troms.

I forkant av rullering av eksisterende kommunedelplan skal det utarbeides et planprogram (dette dokumentet), med formål å beskrive prosessen, foreslå hva planen skal inneholde, hvor den skal plasseres i plan og styringssystemet, og hvordan man arbeider frem til kommunedelplanen foreligger.

2. PLASSERING I PLAN- OG STYRINGSSYSTEM

Det er i hovedsak to alternative plasseringer av kommunedelplan energi og klima i plan- og styringssystemet;

- Alternativ 1: Egen energi- og klimaplan
- Alternativ 2: Integrering av energi og klima i kommuneplanens samfunnsdel

Kommunene i Nord- Troms har vedtatt å utarbeide en egen energi- og klimaplan (alternativ 1 over), også omtalt som kommunedelplan energi og klima.

Det er både fordeler og ulemper med en selvstendig energi og klimaplan. Fordeler med en selvstendig plan kan være:

- Kommunene er i ulike faser i planarbeidet og det blir lettere å utforme en egen overordnet plan for alle seks kommunene som behandles uavhengig av det øvrige planarbeidet.
- Kommuneplanens samfunnsdel fastsetter langsiktige mål og strategier for kommunens arbeid, mens energi og klimaplan konkretiserer disse. Det er derfor naturlig at planen har en noe hyppigere rullering enn kommuneplanens samfunnsdel.
- Energi og klimaspørsmål kan bli mer synlig både internt i kommunen og utad i befolkningen og næringslivet ved behandling i egen plan.
- Med en egen energi og klimaplan får hver kommune et plandokument som kan brukes som et underlag for egne handlingsplaner og beslutninger som involverer klima- og energispørsmål.

En ulempe med en egen plan kan være at planen «glemmes». Derfor bør kommunene være ekstra bevisst på hvordan energi- og klimaplanen skal kobles og forankres i kommuneplan, økonomiplan og årsbudsjett. Implementering av kommunedelplan energi og klima i den daglige driften blir også en viktig arbeidsoppgave fremover.

3. VIRKNINGSPERIODE FOR PLAN

Det foreslås en planperiode for Kommunedelplan på 12 år (2021-2033).

Planer som behandler klima- og energispørsmål skal vurderes revidert minst hvert fjerde år, jf. statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Kommunedelplan energi og klima anbefales revidert i tråd med disse retningslinjene.

Videre bør det utarbeides handlingsplan som spenner fra to til fire år. Handlingsplanen omfatter definerte mål og aktiviteter innen energi og klima. Denne handlingsplanen kan være et nyttig verktøy for å prioritere og sikre gjennomføring av tiltak som samsvarer med definert målsetting, og anbefales benyttet som grunnlag i kommunenes årlige budsjettprosess.

4. RETNINGSLINJER

Det er en rekke planer, avtaler og lover som er styrende og/ eller retningsgivende for arbeidet med rullering av kommunedelplan energi og klima.

4.1 Globale føringer

FNs bærekraftsmål er verdens arbeidplattform, blant annet for å sikre rettferdighet, god helse og stanse tap av naturmangfold og klimaendringer. Målene skal vise vei mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt.

Regjeringen har besluttet at FNs bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være et politiske hovedspor som grunnlag for vår tids største utfordringer. Det er derfor viktig at bærekraftsmålene integreres i samfunns- og arealplanleggingen i kommunene.

4.2 Nasjonale føringer

Kommunal og Moderniseringsdepartementet har vedtatt nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2023 (vedtatt 14. mai 2019.) Her legges det vekt på at samfunnet står ovenfor flere store oppgaver:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Staten har videre fastsatt retningslinjer for klima og energiplanlegging:

«Kommunene, fylkeskommunene og staten skal gjennom planlegging og øvrig myndighets og virksomhetsutøvelse stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene (klimatilpasning).»

Stortinget har i Lov om klimamål gjeldende fra 01.01.2018 vedtatt en ambisiøs målsetting relatert til klima: utslipp av klimagasser i 2030 skal reduseres med minst 40% sammenlignet med referanseåret 1990, og med 80 -95% innen 2050.

4.3 Lokale eller regionale føringer

Hver enkelt kommune har forankret utarbeidelse av kommunedelplanen i Samfunnsdelen av sin overordnede Kommuneplan. Det er så langt, ikke avdekket øvrige regionale eller lokale planer eller vedtak utover dagens Kommunedelplan for energi og klima fra 2010.

5. VIRKEMIDLER OG OMFANG

Energi og klimaarbeid i kommunene er samfunns- og sektorovergripende. Energi- og klimaplan skal være en plan for hvordan kommunene kan benytte sin rolle som samfunnsaktør, og for hvordan kommunen kan driftes på en mer energi- og klimavennlig måte. Innenfor denne avgrensningen skal planen omhandle mål og tiltak innen energi og klima. For ytterligere detaljer se kommende delkapittel (omfang).

5.1 Kommunens rolle/ virkemidler

Kommunens virkemidler viser mulighetsrommet kommunen har i energi- og klimaarbeidet. Nedenfor er en liste over virkemidler med eksempler under. Listen er ikke uttømmende.

- Juridiske virkemidler
  - Plan- og bygningsloven, Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging
- Samordnet bolig, - areal og transportplanlegging, kjørerestriksjoner
- Insentiver/markedsbaserte virkemidler
  - Bompenger, avgiftsparkering, fordeler for null -og lavutslippskjøretøy, tilskuddsordninger, renovasjonsavgifter og Offentlige anskaffelser
- Dialog og nettverk
  - Kommunen som fasilitator, kommunen som veileder, kommunen som nettverksaktør
- Holdningsskapende arbeid, informasjon og medvirkning
- Virkemiddelpakker

- Statlige insentivprogrammer med vekt på gode regionale løsninger på tvers av kommunegrensene
  - Klimasats, Enova

Det bør også avklares hvorvidt kommunedelplan energi og klima kan gjøres juridisk bindende.

5.2 Omfang

Dette arbeidet tar utgangspunkt i eksisterende kommunedelplan energi og klima fra 2010. Rambøll vil foreta en rullering/ revidering av eksisterende plan med hensyn på områdene:

- Klimagassutslipp
- Energiforbruk
- Energiressurser
- Energiforsyning

Områdene defineres som følger:

Energiforbruk

Energiforbruk omfatter her bruk av elektrisk kraft og termisk energi i byggsektor og industrisektor, samt drivstoff i transportsektoren. Planen vil presentere energiforbruket på kommunenivå med forbehold om at slik informasjon er tilgjengelig.

Energiforsyning

Energiforsyning omfatter her både elektrisk kraft og termisk energi. Planen vil sammenfatte en oppdatert oversikt over status for energiforsyning i kommunene fordelt på følgende bransjer, med forbehold om at informasjon foreligger:

- Vannkraft
- Vindkraft (på land)
- Termisk energi (fjernvarme, nærvarme)
- Fossil energi (fyringsolje, gass)

I tillegg vil det gis en overordnet status over utviklingen innenfor følgende bransjer, i Nord-Troms, der informasjon om disse er tilgjengelig:

- Solenergi
- Vindkraft (til havs)
- Tidevann- og bølgekraft

Ressurser/ ressurstilgang

Økonomisk vekst og forbruk gjør at avfallsmengdene fortsetter å vokse i Norge. Den nasjonale målsettingen er å produsere mindre avfall samtidig som vi utnytter ressursene bedre. Verdens naturressurser er under økt press. Det er derfor avgjørende for klimaet, naturen og miljøet at ressursene brukes langt mer effektivt, slik at vi reduserer behovet for å ta ut nye ressurser.

I en sirkulær økonomi må produktene vare så lenge som mulig. Ved å bruke produkter og avfall om igjen, utnyttes de samme ressursene flere ganger og minst mulig går tapt. Hvordan kan kommunene bidra til sirkulær økonomi gjennom å utnytte ressurser som i dag ofte blir betraktet som et problem/avfall?

Planen vil sammenfatte en oversikt på nasjonalt nivå, samt kommunalt nivå dersom det foreligger, over total avfallsmengde og avfall fordelt på følgende behandlingsmåter:

- Fyllmasse og dekkmasse
- Sendt til materialgjenvinning
- Biogassproduksjon
- Kompostering
- Deponering
- Levert til forbrenning
- Evt annen behandling

Med dette som utgangspunkt vil planen gjøre opp status på nåsituasjonen, samt se muligheten for å styrke den sirkulære økonomien ytterligere.

Klimagassutslipp

Utslippetsregnskapet utarbeidet av Miljødirektoratet viser utslipp av klimagassene, CO₂, metan (CH₄) og lystgass (N₂O) fordelt på ni sektorer. Planen sammenfatter en oversikt på nasjonalt og kommunalt nivå over status klimagassutslipp fordelt på følgende sektorer:

- Industri, olje og gass
- Veitrafikk – endres til transport
- Annen mobil forbrenning
- Energiforsyning

- Sjøfart
- Jordbruk – endres til landbruk (inkluderer i tillegg skogbruk)
- Oppvarming
- Luftfart
- Avfall og avløp

Der det faller seg naturlig vil Rambøll planen trekke en parallell opp mot de andre områdene som inngår i kommunedelplanen.

I forbindelse med rullering av kommunedelplan energi og klima vil status innen disse områdene i forhold til målsetting fra 2010 vurderes. Det vil deretter bli foreslått nye mål med tilhørende tiltak for å svare ut denne målsettingen.

6. ROLLER OG PLANPROSESS

6.1 Administrativ organisering

Arbeidet med utarbeiding av klima- og miljøplan blir ledet av referansegruppen vedtatt opprettet av Nord Troms Regionråd 19. september 2019.

Referansegruppen er opprettet med mål om revidering av nåværende Kommunedelplan for energi og klima. Det ble ved opprettelsen av Referansegruppen forutsatt innleie av konsulent til utførelse av revidering av kommunedelplanen fra 2010.

Referansegruppen består av:

Navn	Stilling/Funksjon	Kommune
Kåre Fjellstad	Teknisk Sjef	Lyngen Kommune
Kjell Ove Lehne	Teknisk sjef	Skjervøy Kommune
Birger Olsen	Leder	Kåfjord Kommune
Jan Inge Karlsen	Etatsleder Næring, utvikling og teknisk	Kvænangen Kommune
Dag Funderud	Sektorleder	Nordreisa Kommune
Joakim Stensrud Nilsen	Planlegger	Storfjord Kommune

Lyngen Kommune ved Kåre Fjellstad koordinerer arbeidet i referansegruppa og overfor konsulenten.

6.2 Politisk organisering og medvirkning

For å sikre at klima- og miljøplan blir det politiske styringsverktøyet det er ment å være, er det viktig med politisk medvirkning og politiske styringssignaler underveis i planleggingen. Formannskapet i hver av kommunene som kommuneplanutvalg har ansvar for planprosessen.

Både formannskapet, de utvalg planen berører i særlig grad og kommunestyret involveres gjennom:

- Informasjon om Planprogrammet og deltagelse i høringsrunde til planprogrammet
- Deltagelse i høringsrunde til Planutkastet
- Deltagelse i behandling av endelig plan

Kommunenes representanter i Referansegruppa sørger for politisk behandling i tråd med egne retningslinjer i den enkelte kommune.

6.3 Medvirkning fra innbyggere og interessenter

I arbeidet med energi- og klimaplan vil det være viktig å sikre medvirkning fra innbyggerne og sentrale interessenter. Dette for å skape eierskap til prosessen, og muligheter for samarbeid.

Kartlegging av hvilke interessenter som skal gis varsel om planarbeidet må fastsettes av den enkelte kommune.

Det er viktig å ha en realistisk ambisjon om medvirkning i de ulike fasene. Gjennom moderne teknologi og sosiale medier skal det likevel være mulig å nå mange, og ikke minst ta imot innspill fra alle som ønsker å engasjere seg i planarbeidet.

Innbyggermedvirkningen vil også ha som hensikt å samle informasjon, gode ideer og å øke engasjementet. Det vil være ønskelig å involvere barn og unge i denne prosessen. Idedugnader og bruk av sosiale medier er eksempler på metoder for innbyggermedvirkning som kan passe i denne prosessen.

6.4 Høring og offentlig ettersyn

Høring vil foregå i tråd med retningslinjer og det legges opp til høringsrunde både til Planprogrammet og i neste omgang når utkast til Plandokument foreligger. Vi foreslår en felles adresse for innsendelse av innspill.

Innspill til Planprogrammet og til selve Planutkastet vil bli registrert, sortert og gruppert, kommentert og vurdert. Behandling vil bli gjort i referansegruppa.

Frister for innspill settes i tråd med de frister man benytter i forhold til plan og bygningsloven - fortrinnsvis 6 uker i hver runde.

6.5 Bruk av konsulent

For å ha kapasitet og kompetanse til utarbeidelse av planprogram, samt arbeid med rullering og utforming av ny kommunedelplan, er det etter utlysning gjennomført en konkurranse i tråd med Lov om offentlige anskaffelser. Rambøll Norge AS er engasjert som rådgiver. Arbeidet ledes av Anne Orderdalen Steen ved Rambølls Miljøavdeling i Trondheim. Heidi Ødegaard Berg, David Nilsson og Inge Grøntvedt ved Rambølls Trondheimskontor er også med i arbeidet.

7. FRAMDRIFTSPLAN

Proessen fram mot ferdig Kommunedelplan for energi og klima er i korte trekk skissert i prosessplanen illustrert under.

Politisk behandling, grad av involvering og omfang av innspill vil innvirke på tidsplan. Det tas forbehold om dette og en justering av planen utover høsten.

Del i arbeidsprosess	Tentativ Tidsperiode	Måned
1. Utforming av planprogram med prosessbeskrivelse	Uke 26-32	Juni -August 2020
2. Ferie	Uke 28 – 30	Juli 2020
3. Ferdigstilling av planprogram	Uke 33-34	
4. Behandling av planprogram	Uke 34-36	
5. Medieplan /Utlyse planprogram/invitere til innspill med frist 6 uker etter annonsering	Uke 36-42	August-september 2020
6. Bearbeide innspill -Innspill innarbeides i utkast til handlingsplan-planutkastet ferdigstilles.	Uke 40-42	September – oktober2020
7. Godkjenning av planprogram	Uke 42-44	Oktober 2020
8. Utarbeidelse av planutkast	Uke 36-46	August-November 2020
9. Evt behandling av utkast til plan for høring	Uke 46-48	November 2020
10. Medieplan /Utlyse planprogram/invitere til innspill med frist 6 uker etter annonsering	Uke 48	November- 2020
11. Utforming av presentasjon og gjennomføring av for eksempel webinar, folkemøter eller andre aktiviteter	Uke 48-52	Desember 2020
12. Innhenting av høringsuttalelser etter høring av planutkastet - frist 6 uker	Uke 48 2020 – Uke 02 -2021	November 2020 – jan 2021
13. Bearbeiding av utkast etter innspill Slutføring av plan	Uke 05 (Leveranse 01.02.21)	Feb 2021
14. Politisk behandling	Uke 6-8	Feb 2021
15. Implementering i kommunene	Fra uke 8 -2021	Feb- Des 2021